

**Приватний вищий навчальний заклад
«Буковинський університет»
Факультет інформаційних технологій та економіки
Кафедра обліку і фінансів**

СХВАЛЕНО
на засіданні науково-методичної ради
факультету
протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету інформаційних
технологій та економіки
_____/Тетяна ШТЕРМА/
«__» _____ 2025 р.

**СИЛАБУС
обов'язкової навчальної дисципліни
«Фінанси»**

Освітньо-професійна програма:	<u>Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок</u>
Спеціальність:	<u>072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»</u> <u>D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»</u>
Галузь знань:	<u>07 «Управління та адміністрування»</u> <u>D «Бізнес, адміністрування та право»</u>
Рівень вищої освіти:	<u>перший (бакалаврський)</u>
Факультет:	<u>Інформаційних технологій та економіки</u>
Мова навчання:	<u>українська</u>
Розробник:	<u>Жук Інна Іванівна, кандидат економічних наук, доцент,</u> <u>професор кафедри обліку і фінансів</u>
Профайл викладача	<u>https://bukuniver.edu.ua/university/faculties-and-departments/ite-faculty/department-of-accounting-and-finance/#</u>
E-mail:	<u>zhuk_inna@i.ua</u>
Консультації	четвер з 10.00 до 16.00

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Навчальна дисципліна «Фінанси» розкриває теоретико-методологічні засади формування та функціонування фінансової системи держави, механізми мобілізації й використання фінансових ресурсів, а також роль фінансів у забезпеченні економічного зростання та соціального розвитку. У межах курсу розглядаються питання державних і місцевих фінансів, корпоративних та особистих фінансів, а також міжнародних фінансових відносин. Особлива увага приділяється фінансовій політиці, інструментам фінансового регулювання та сучасним тенденціям розвитку фінансових ринків.

Дисципліна «Фінанси» є складовою навчального плану, вона є нормативною і базовою для підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, побудована відповідно до вимог Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ECTS) і містить 10 кредитів. Форма підсумкового контролю – диференційований залік та іспит.

2. Мета та завдання вивчення дисципліни.

Метою вивчення дисципліни «Фінанси» є: формування у студентів системних знань про сутність, функції та роль фінансів у сучасній економіці; оволодіння теоретичними основами та практичними інструментами організації і управління фінансовими відносинами на рівні держави, підприємств, домогосподарств та міжнародного середовища; розвиток здатності застосовувати фінансові категорії, методи й інструменти для аналізу й прийняття рішень у сфері публічних і корпоративних фінансів; підготовка до професійної діяльності у фінансових установах, державних органах управління, бізнес-структурах та міжнародних організаціях.

Завдання дисципліни «Фінанси» є вивчення сутності, функцій та ролі фінансів у ринковій економіці; закономірностей їх еволюційного розвитку; теоретичних основ державних, місцевих і міжнародних фінансів; засад функціонування фінансової системи держави.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Фінанси» є економічні відносини з приводу формування, розподілу і використання централізованих і децентралізованих грошових фондів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- сутність, ознаки й функції фінансів;
- теоретичні аспекти фінансів як економічної категорії;
- зміст і тенденції розвитку фінансових відносин та їх особливості в сфері публічних фінансів та фінансів суб'єктів господарювання;
- сфери та ланки фінансової системи, їх загальну характеристику;
- основи фінансової політики та фінансовий механізм її реалізації;
- фінансовий ринок як забезпечувальну сферу фінансової системи;
- міжнародні фінанси, принципи їх організації та форми міжнародних розрахунків.

вміти:

- обґрунтовувати практику функціонування фінансового механізму при формуванні та використанні централізованих та децентралізованих фондів фінансових ресурсів;
- систематизувати та узагальнювати законодавчі та нормативні акти, досвід розбудови фінансів;
- об'єктивно та професійно оцінювати напрями розвитку фінансових відносин, економічні процеси розподілу та перерозподілу вартості валового внутрішнього продукту;
- визначати сукупність заходів, що забезпечують використання фінансів та фінансової політики на шляху розвитку економічної системи;
- застосовувати інструменти фінансів в практичній діяльності тощо.

3. Пререквізити

Вивчення дисципліни ґрунтується на знаннях освітнього компоненту «Економічна теорія» та взаємопов'язана з дисциплінами «Гроші і кредит».

4. Компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

Зміст навчальної дисципліни направлений на формування таких компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК15. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів не доброчесності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

СК06. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

СК08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи страхування та фондового ринку.

СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

СК12. Здатність до формування та вдосконалення механізму фінансового забезпечення функціонування та розвитку суб'єктів підприємницької діяльності.

СК13. Здатність аналізувати форми та методи планування державного та місцевих бюджетів, оцінювати ефективність державної фінансової політики, напрямів реалізації бюджетного процесу та міжбюджетних відносин.

Програмні результати навчання (ПР)

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими наступних програмних результатів навчання:

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

ПР11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

ПР13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.

ПР14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПР21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

ПР24. Здатність ідентифікувати, аналізувати та запобігати корупційним ризикам у професійній діяльності.

ПР25. Формувати та вдосконалювати механізм фінансового забезпечення для функціонування та розвитку суб'єктів підприємницької діяльності.

ПР26. Аналізувати доходи і видатки держави та територіальних громад, стан публічних фінансів, оцінювати ефективність фінансової політики й бюджетного процесу, здійснювати фінансовий контроль в умовах децентралізації.

5. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Поняття фінансів

Тема 2. Фінансова система

Тема 3. Фінансова політика

Тема 4. Податки. Податкова система

Тема 5. Бюджетна система. Бюджетний устрій України

Тема 6. Державний бюджет, його призначення та роль в суспільстві

Тема 7. Бюджетний процес в Україні

Тема 8. Місцеві фінанси

Змістовий модуль 2.

Тема 9. Державний кредит та державний борг

Тема 10. Соціальний захист

Тема 11. Фінансовий контроль

Тема 12. Фінансовий моніторинг

Тема 13. Фінанси домогосподарств

Тема 14. Фінанси підприємств, основи їх організації

Тема 15. Фінансовий ринок. Місце фондового ринку у фінансовій системі.

Тема 16. Страхування. Страховий ринок

Тема 17. Міжнародні фінанси

Тема 18. Генезис та еволюція фінансів

6. Методи навчання. Система контролю та оцінювання результатів навчання.

Способи організації пізнавальної діяльності студентів, спрямовані на засвоєння знань, формування умінь і навичок, що базуються на основі груп **методів навчання**:

- теоретичні методи;
- практичні методи;
- інтерактивні методи;
- методи самостійної роботи.

Система контролю поєднує сукупність методів і форм оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів освіти.

Методи оцінювання:

- усне опитування - (0-3 бали);
- письмове опитування - (0-3 бали);
- тестування; (0-5 бали);
- презентація результатів виконаних завдань, доповіді; (0-5 балів);
- аналітичні звіти; (0-5 балів);
- розв'язування практичних ситуацій; (0-3 бали);
- отриманий сертифікат з неформального, інформального навчання - (5-15 балів);
- публікація тез чи статті (5-10 балів);
- контрольна робота – (0-10 балів);
- модульна контрольна робота (0-20 балів);
- підсумковий контроль – диференційований залік (сукупність балів за 2-й семестр), іспит (0-30 балів).

Форми оцінювання студентів:

Поточне оцінювання: оцінювання здійснюється впродовж семестру шляхом запровадження навчально-методичного інструментарію з використанням активних методів і технологій організації навчального процесу, зокрема: тестові завдання, задачі, доповіді, інші інтерактивні методи навчання.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті, за результатами виконання самостійних завдань, а також передбачає оцінювання теоретичної підготовки студентів з кожної теми.

Семестрову кількість балів формують бали отримані в процесі теоретичного засвоєння матеріалу, практичних занять, самостійної роботи впродовж семестру, модульних контрольних робіт за накопичувальною системою від 0 до 100 балів за всіма видами робіт, передбачених з даної дисципліни за темами (в тому числі враховуються результати неформального та інформального навчання, наукової роботи).

Підсумковий модульний контроль проводиться з метою визначення результатів за певний період навчання студентів. Основною формою підсумкового модульного контролю є контрольна робота.

Підсумковий контроль проводиться для оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни. Підсумковий контроль у формі заліку проводиться **у другому семестрі**, у формі екзамену – **у третьому семестрі** вивчення навчальної дисципліни.

Оцінювання здійснюється за національною шкалою – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» та за шкалою ECTS.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за шкалою, що використовується у закладі вищої освіти та фахової передвищої освіти	Оцінка за національною шкалою
A	90-100	5 (відмінно)
B	80-89	4 (добре)
C	70-79	
D	60-69	3 (задовільно)
E	50-59	
FX	35-49	2 (незадовільно) з можливістю повторного складання
F	1-34	2 (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Розподіл балів з навчальної дисципліни

Залік:

Поточний контроль	Загальна кількість балів
Модуль I	
100	100

Іспит:

Поточний контроль	Іспит	Загальна кількість балів
Модуль II		
70	30	100

Політика академічної доброчесності

Студент зобов'язаний ознайомитися з Положенням про забезпечення академічної доброчесності у ПВНЗ «Буковинський університет» та неухильно його дотримуватися. Текст документа розміщено у відкритому доступі на офіційному сайті університету. В освітньому процесі студент має виявляти дисциплінованість, ввічливість, доброзичливість, чесність і відповідальність.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. Списування (копіювання тексту) під час виконання письмових робіт заборонені. Самостійні роботи у вигляді рефератів, доповідей, презентацій повинні мати коректні текстові посилання на використані інформаційні джерела. Дозволяється використання інструментів штучного інтелекту за умови дотримання принципів академічної доброчесності.

7. Література

Основна

1. Конституція України URL:<https://www.president.gov.ua/documents/constitution>
2. Бюджетний кодекс України URL :<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>
3. Податковий кодексу України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
4. Митний кодекс. URL: <https://precedent.ua/4495-17>
5. Фінанси : підруч. / за ред. д.е.н., проф. А. І. Крисоватого. Тернопіль : Університетська думка, 2024. 632 с.
6. Стойко О. Я., Дема Д. І. Фінанси : підручник / за ред. О. Я. Стойка. 2-ге вид. перероб. і доп. Житомир : Поліський університет, 2024. 317 с.
7. Карлін М. І., Проць Н. В., Борисюк О. В., Публічні фінанси: навчальний посібник; за ред. д. е. н., проф. М. І. Карліна. Електронне видання. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2023. 358 с.
8. Волкова В.В., Волкова Н.І. Гроші і кредит: навч. посіб. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2021. 300 с.
9. Іванчук Н. В. Гроші і кредит : навчальний посібник. Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2021. 332 с.
10. Світлична В. Ю. Гроші і кредит : підручник; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2020. 191 с.

Допоміжні джерела інформації

11. Аудиторська палата України. URL: <http://www.apu.com.ua>
12. Верховна Рада України. URL: <http://www.rada.gov.ua>
13. Державна аудиторська служба України. URL: <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/index>
14. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
15. Державна служба фінансового моніторингу України. URL: <http://www.sdfm.gov.ua/index.php?lang=uk>
16. Державна фіскальна служба України. URL: <http://sfs.gov.ua>
17. Кабінет Міністрів України . URL: <http://www.kmu.gov.ua>
18. Міністерства освіти і науки України. URL: <http://www.mon.gov.ua>
19. Міністерство закордонних справ України . URL: <http://www.mfa.gov.ua>
20. Міністерство соціальної політики України. URL: <http://www.mlsp.gov.ua>
21. Міністерство фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>.
22. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. URL: <http://www.nssmc.gov.ua>.
23. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. URL: <http://nfp.gov.ua>.
24. Національний банк України. URL: Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.
25. Пенсійний фонд України. URL: Режим доступу: <http://www.pfu.gov.ua>.
26. Рахункова палата України. URL: <http://www.acrada.gov.ua/control/main/uk/index>
27. Громадський проект / Інститут бюджету та соціально-економічних досліджень. URL: <http://ibser.org.ua/gromadskyi-proekt>.
28. Гончарук, Я. М., Жук, І. І., Семенів, Л. В., & Осадчук, М. М. (2025). USE OF FINANCIAL TECHNOLOGIES IN STATE MANAGEMENT OF CASH FLOWS AND BUDGETARY POLICY OF UKRAINE. SCIENTIFIC NOTES OF LVIV UNIVERSITY OF BUSINESS AND LAW, (44), 45-55. Retrieved from <https://nzlubp.org.ua/index.php/journal/article/view/1524>
29. I.Zhuk. Financial and legal instruments for promoting the implementation of sustainable development policy of the state (States, Region). Journal of management Information and Decision Sciences, 24(3), – 1-16, (2021). (Scopus).
30. I.Zhuk. Features of public-private partnership financing as an economic and legal tool for sustainable development WSEAS TRANSACTIONS on BUSINESS and ECONOMICS DOI: 10.37394/23207.2021.18.75 E-ISSN: 2224-2899 – 794-802, Volume 18, 2021. (Scopus).

31. I. Zhuk. Publik Administration System in the Field of Finance Under the Influence of Digitalization / Economic Affairs, Vol. 67, No. 03, pp. 225-231, June 2022 /DOI: 10.46852/0424-2513.3.2022.11. (Scopus).
32. Жук І. Механізми цифровізації публічних фінансів та способи впровадження в систему державного управління в Україні: європейський досвід. Економічні справи (Нью-Делі), 2023, 68(3), стор. 1701–1712. (Scopus).
33. I. Zhuk. Managing and Administering the Integration of Ukraine’s Financial System into the Global Economy: Emerging Challenges I., Zhuk, Inna, T., Shterma, Tetiana, T., Bilousko, Tamila, D., Sushko, Dmytro, O., Muravskiy, Oleksii Wseas Transactions on Business and Economics This link is disabled., 2025. (Scopus)
34. І. Жук. Антикорупційні стратегії в управлінні публічними фінансами у контексті реформування бюджетної системи України. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління 2025-05-09 | Journal article DOI: 10.54929/2786-5738-2025-19-08-02 CONTRIBUTORS: Tetiana Shterma; Inna Zhuk; Ruslan Tsaplyuk
35. І. Жук. Інструменти фінансового забезпечення інноваційної діяльності в умовах нестабільного інвестиційного клімату. І.І Жук, В.В Маниліч, І.В Маниліч Актуальні питання економічних наук. 2025
36. A. Chornovol. FISCAL DECENTRALIZATION AND LOCAL FINANCE IN UKRAINE AND EU MEMBER-STATES/A. Vdovichen, A. Chornovol, I. Mustetsa, J. Tabenska, T. Tomniuk//Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice.–2024.–№ 3 (56).–P. 86–96.–URL: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.3.56.2024.4390>.
37. А. Чорновол, Використання аналітики даних для управління фінансовими процесами в цифровому середовищі України. С Супруненко, А Чорновол, В Гаврилюк - Економіка та суспільство, 2024
38. Кришталь, Г., Самофалова, М., Сахно, Л., Федина, В., Мокієнко, Т., & Єрмолаєва, М. (2025). Кіберризика у фінансовій та банківській системі: аналіз прямих і систематичних втрат. Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice, 2(61), 125–140. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.2.61.2025.4672>